

J E L E N T É S

a Bp. XIII. ker. ÉPFU. S. E. barlangkutató csoportjának

1967. évi

KUTATÓMUNKÁIRÓL

J E L E N T É S

a XIII. ker. "EPFÜ" S.E. barlangkutató csoportjának

1967. évi

k u t a t ó m u n k á i r ó l

Kutatócsoportunk az 1967. évben két kutatási engedéllyel rendelkezett:

1. A budakalászi 208 m-es Ezüsthegy felhagyott kőfejtőjének és környékének kutatása ill. barlangjainak feltárása.
2. Az Aggtelek-Jósvafői "Baradla" cseppkőbarlang feltételezett felsőszintű járatainak felkutatása, különös tekintettel az u.n. Münnich-folyosóra.

Mindkét területen végeztünk konkrét kutatómunkát 1967-ben. E kutatások ill. feltárások nem önálló egészek, hanem hosszú időre terjedő, széles skálájú kutatási programunk szerves részei. Különösen áll ez a Baradla barlangra, tekintettel a barlangrendszer méreteire. Itt több évre terjedő konkrét kutatómunkáról lesz szó, így magától értetődően nem terjedhet ki minden évben minden barlangszakaszra. Szükségesnek tartjuk ezt hangsúlyozni, mivel több alkalommal érdeklődtek már tőlünk: a Baradla melyik részével foglalkozunk? Ezuton is közöljük tehát, hogy ha a Baradla felső szintjének kutatásáról beszélünk, úgy ez az egész Baradlára vonatkozik akkor is, ha a rendszerbe foglalt kutatás érdekében egyidejűleg csak egy barlangszakaszban kutatunk és egy-egy évben a többi területek a konkrét kutatásból kimaradnak.

Jelentésünkben elsőként a Baradla barlangban végzett munkával kívánunk foglalkozni.

I.

A BARADLA BARLANG FELSŐ SZINTJÉNEK

PROBLÉMÁJA

Több jelentésünkben foglalkoztunk már a Baradla felső szintű járatainak lehetőségeivel kapcsolatos kérdésekkel. Az azóta végzett vizsgálataink és elemzéseink csak alátámasztották azt a nézetünket, hogy ilyen járat létezésére van lehetőség. Bebizonyosodott azonban, hogy minden olyan kísérlet, melynek során sokan eddig az u.n. szifonkerülő járatok alkalomszerű bejárásával próbáltak eredményre jutni, céltalan. Többszörösen le-

ellenőriztük, mértük és vizsgáltuk e járatok mindegyikét. Határozottan állítjuk, hogy e szifonkerülők a középső szintű folyosónak szerves részei, vele egyidősek. Semmivel sincs több jelentőségük, mint bármely más barlangban megtalálható hasonló jelenségnek: az adott barlangfolyosó különböző kőzettani, stb. problémák következményei. Semmiestre sem jelentenek élő kapcsolatot a feltételezett felső szinttel, mely náluk jóval magasabban, valószínűleg nem is a jelenlegi Baradla fölött húzódik.

Lényegesen eltér ezektől a Münnich-folyosó, melynek valóságos mivolta sokkal kevésbé nyilvánvaló, mint a szifonkerülő járatoké. Erre a kérdésre a későbbiekben még visszatérünk.

Számunkra nagy lépést jelentett előre a barlang felszíni környékének vizsgálata. Különösen vonatkozik ez az u.n. Baradla-völgyre, a Poronya-tető és a Baradla-tető között. E völgy részletes tanulmányozása során arra a következtetésre jutottunk, hogy semmiképpen sem elfogadható az a nézet, hogy a Baradla-völgyben lehulló csapadék a Kis-Baradla nyelőn keresztül jutna a barlangba. E véleményünket az alábbiakban indokoljuk:

A Baradla-völgyet közvetlenül a nyelő után egy kiemelkedő gerincszeli keresztül. E gerinc a térképeken meglehetősen bizonytalanul látható, a valóságban azonban markáns vízválasztót jelent a völgy két szakasza számára. Azok a vizek, melyek csapadék formájában e gerincen túl jutnak a völgybe, semmi körülmények között nem juthatnak a Kis-Baradla nyelőhöz. De a Kecő völgyébe sem, ugyanis három hatalmas erősen fejlett sziklás töbrök tagolja tovább a völgyet a Kecő völgy irányában. E töbrök ma már nem, - vagy csak igen ritkán vezetnek vizet a barlangba, de ma is jól láthatók annak kétségtelen nyomai, hogy a töbrök valaha jelentős víznyelőként működtek.

Tekintettel arra, hogy ezeknél jóval fiatalabb víznyelő is, /valamennyi nagy nyelő/ vizüket a mai napig is a barlang középső szintjére ürítik, az a feltételezés, hogy az említett és ma már elöregedett nyelők az alsó barlangba adták volna/le - és

adnák le ma is - vizüket valószínűtlen, hiszen ez utóbbiak az aktív nyelőknél lényegesen idősebbek. Ezek a töbrök azonban a középső szintbe sem élő, sem inaktív vízvezető járattal nem torkollanak. Ezt gondosan megvizsgáltuk egészen a Vaskapuig. Ha feltételezzük, és a látottak alapján fel kell tételeznünk, hogy e töbrök valaha vizet vezettek, azt csak a Baradlába vezethették és ^{az} csak egy - ma még ismeretlen - ősi folyósóba torkolhattak.

A völgy - ha a töbröket elválasztó kisebb gerinceket egy egyenessel összekötjük, a felszíni vízválasztó után sokkal határozottabban lejt a Kecső völgye felé, mint a vízválasztótól a Kis-Baradla felé. Ennek ellenére az utolsó töbrő után - bár innen a csapadékvíz már akadálytalanul lejuthatna a Kecsőbe - felhőszakadás után vizsgálva sem mutatta jelét, hogy rajta a csapadékvíz eljutott volna a Kecsőig. Feltehetően ezen a völgyszakaszon is elnyelődik valahol. E pontot azonban ezideig nem találtuk.

Ugyancsak nem bizonyult elfogadhatónak az az álláspont sem, hogy a Baradlától északra eső területek csapadékvize a Kecső felé nyer lefolyást. Ez csak annyiban igaz, ha kizárólag a Magoshegy és a Jósua-Gallya Kecső-völgy felőli lejtőire vonatkoztatjuk. Azok a mellékvölgyek ugyanis, melyek az egyéb területek vizét a Kecsőbe levezethetnék, völgyfőik mögött ugyancsak gerincekkel határolódnak el attól a nagy süllyedéktől, melyet a Baradla-tető - Gallya-tető - Középhegy - Jósua-Gallya és a Magoshegy zár közbe. Az említett hegyek e süllyedékre néző lejtői erosen karsztosodottak, s a Magoshegynek ide ereszkedő lejtője csaknem olyan szépen fejlett karrmező mint az Aggteleki tó melletti hegyoldal. Ezen a részen is számos töbrő van, melyeknek jelenleg is aktív mivoltát magunk tapasztaltuk. De az általuk föld alá vezetett víz a barlang megfelelő szakaszán ezuttal sem jelentkezik.

Van azonban még egy jelenség melyre igen nehéz magyarázatot adni, és ez a Kaffka réten fakadó időszakosan működő kishozamu forrás.

területen a geológiai leírások főleg felszínközeli vizre-
esztót nem jelölnek. Rétegforrásról tehát itt nem lehet szó,
egy e viz ebben a magasságban mészkőrétegek között hogy jut
1 idáig, arra csak egy magyarázat lehetséges. Olyan vízjárat,
ely még akkor alakult ki, amikor az erózióbázis lényegesen ma-
asabban volt. A kis forrás vízjárása szeszélyes és nem függ
környék csapadékviszonyaitól: Láttuk már hosszantartó szá-
asság idején is folyni. Erősen csapadékos időben pedig száraz
olt a medre. Természetesen az, amit jelenleg e kis forrásról
egállapíthatunk kevés ahhoz, hogy messzemenő következtetése-
et vonjunk le belőle e ezt nem is tesszük annál kevésbé, mert
éves irányba terélheti elképzeléseinket és megalapozatlan re-
ényekre jogosítana fel. Csupán azért említettük meg, mert még
zerepe lehet a Baradla megismerésében.

MEGFIGYELÉSEK A BARADLÁBAN

Andazok alapján, amit az előző részben elmondottunk, sokkal
laposabb megfigyeléseket végezhetünk magában a barlangban.
mellett a felszín pontos ismeretében világosabb képet kap-
attunk a barlang egyes problémáira vonatkozóan. Mivel egyen-
őre a Baradla-völgy és a barlang kapcsolatát kívántuk tisztá-
ázni 1966. és 1967. évben barlangi megfigyeléseinket a Hangver-
eny-teremtől a Vaskapuig terjedő szakaszra korlátoztuk, külö-
ős tekintettel a Münnich-utra melynek megfigyelésére alapos
kunk volt. Ugyanis míg a többi részeken csupán függőleges, vagy
gen meredek és teljesen elzáródott kúrtók találhatók, a Münnich-
olyosó aktív vízfolyással rendelkezik. E vízfolyás a Gyémánt-
ezlop mögött jelentkezik és az Almási- emlékoszlop mellett el-
aladva e viz hozta létre a Láva-folyosót / azelőtt Viasz utca /
ajd azon végighaladva a Nehézütháza ömlik. Ugyanez a viz rakta
e a Nehézüthában a ma tévesen Galambháznak nevezett, de Vass Imre
tal még Havas néven jelölt nagy mésztufa konkréciót.

vízfolyás megfigyelése a következő tények megismeréséhez ve-
etett:

- ./ A víz a mederben ritkán jelentkezik, de olyankor hetekig, sőt hónapokig is folyik. A megfigyelés ideje alatt négyszer jelentkezett: három hétig; négy hónapig; hat hétig; ill. két hónapig.
- ./ Vize, a Münnich folyosóba érkezésekor iszapot gyakorlatilag nem tartalmaz, ellenben oldott anyag tartalma rendkívül magas. Megfigyeltük, hogy azokban a tetarátá medencékben, melyeket a vízfolyás érint, az időközben keletkezett kormos agyagszennyeződések, / melyet sajnos a rajtuk való állandó járkálás eredményez / - egyetlen vizes időszak alatt is vastagon bekérgezi. Azon a ponton ahol a víz a Nehéztuba leömlik, az oldott anyag por alakban rakódik le és marokszám szedhető.
- ./ A vízfolyás a külső csapadékviszonyokra egyáltalán nem reagál. Vizjárása a külső időjárási tényezőkre nem érzékeny. Záporok, felhőszakadások, csapadékos időszakok hatására nem jelenik meg víz a mederben, legalábbis a helyi időjárási viszonyokat tekintve. A víz megjelenése időpont és időtartam tekintetében eléggé szeszélyes, hozamát tekintve annyira állandó, hogy hozamának minimuma és maximuma is azonos.

barlangi vízfolyás megfigyelése szükségessé tette a Münnich folyosó részletesebb tanulmányozását. Így találtunk rá a fal övében baloldalon a vízjárat jól rejtett feltörési pontjára. A ponton eredetileg 3 m mélységű gödörből tört fel a víz. A bejárás során, ugyancsak a baloldali fal mellett megtaláltuk a gödör párját, az előzőtől nem messze visszafelé a Zsidótemplom irányába. E két gödör egyidőben telítődik, de míg az elsőnek elfolyása van / a patak /, a másiknak - legalábbis a Münnich folyosó felé - semmiféle túlfolyása nincs annak ellenére, hogy enne a víz igen lassan mozogni látszik, tehát utánpótlást ez is kap.

Münnich folyosót jellege alapján világosan elkülönülő két észre lehet tagolni, éspeidő a Törökfürdőtől a Láva-folyosó végéig és innen a Münnich Kálmán bányamérnök által átvágott agyag-

szifonig. E két szakaszt nemcsak méretei, de szelvényei és egész formakincse is főleg pedig ellentétes lejtésiránya világosan megkülönböztethetővé teszi. A Libanon irányából az átvágott agyagszifon mellől / és nem alóla ! / több kis ágból egyesülő és a kitöltésbe utólag bevágódott meder érkezik be és ugyanoda tart, srová ellenkező irányból a már említett vízfolyás. E meder teljesen inaktív. Bizonyos, hogy a főág vise. azelőtt a Láva folyosó végéig feltétlenül végigfolyt. A Münnich folyosó, további részére ez már nem ilyen nyilvánvaló.

Itt térünk vissza arra a problémára, melyre jelentésünk elején már utaltunk: tulajdonképpen minek tekinthető ez a járat? Ha ezt a folyosót és a Nehézzutat együtt vizsgáljuk, úgy arra a megállapításra kell jutnunk, hogy a tulajdonképpeni Nehézzut végetér azon a ponton ahol járata felmagasodik. Az a rész ahol a Libanon omlásának lába a folyosóba benyulik, már a hajdani főághoz tartozik. Morfológiailag is azzal rokon. Így azonnal egységesebbé válik a Nehézzut képe, egy típusos szifonjárat-
tal állunk szemben és a Münnich folyosó ennek valószínű kerülő járata. Ez a tény pusztán a Münnich ut. vizsgálatával, annak méretei miatt nem látszik ilyen egyértelműen. Egyébként a Münnich folyosó mint kerülőág sokban különbözik a többitől. Elsősorban abban, hogy baloldala nem zárt fal. Ezt további kutatásaink és maga a feltárás is bizonyította. Elviselekedését nem a Libanon omlása okozta, tekintve, hogy a Nehézzut ekkor már aktív vízfolyásként működött. Ezt bizonyítja, a Libanon omlás benyomulása a szifonjárat végén a felmagasodó folyosóba. Nyilvánvaló, hogy ez csak akkor történhetett még, ha itt már volt folyosó. Az is nyilvánvaló, hogy a Nehézzutban történt agygfelhalmozódásért és a folyosó feltöltődéséért éppen ez omlás által létrehozott torlasz felelős. Ez egyébként vitássá teszi azt is, hogy a nehézzutikét nyelő az Alsóbarlangra dolgozik-e. / Ebben különben már Vass Imre is kételkedett. /

Felmerül a kérdés: tulajdonképpen mi történt a Münnich uttal, mi volt ott ahol ma a Libanon omladéka terpeszkedik és végül mi a szerepe mindebben a jóval fiatalabb Mórea omlásnak?

Ezen a területen tehát alaposan körül kellett néznünk. E vizsgálódások eredménye a következő:

- 1./ A Morea-omlás teteje a sziklának támaszkodik. Ez azonban nem a baloldali szál-szikla fal, hanem csupán egy kulissza. Eről meggyőződhetünk, ha a Zsidótemplomba behatolunk. Ennek leghátsó pontján egy kürtő vezet fel a Morea hegy tetejére. A kürtő aljában viszont egy keskeny, szűk nyílást találunk, s ha ide bebujunk, akkor egy olyan folyosóba jutunk, melynek egyik oldala mostmár a barlangfolyosó valóságos fala, másikat pedig az említett kulissza zárja le, melynek kívülről a Morea-omlás támaszkodik, s annak egy pár nagyobb sziklatömbje ide be is hatolt. Az így elzárt szakasz szélessége több méter.
- 2./ A Zsidótemplom maga is mélyen benyulig a hátsó falig, azaz a barlangfolyosó oldalfaláig. Labirintusszerű, cseppkövekkel zsufolt melléküregéből keskeny járatok érkeznek a fal alól. Található itt egy eléggé nagyméretű, meredeken felfelé emelkedő járat, melynek megmászása után egy tereembe, s innen vissza a Münnich-folyosóba juthatunk. Vass Imre térképén ez a járat szerepel.
- 3./ A Petőfi-kutja mögött szinte teljesen elcseppkövesedett üregek vannak, melyeken azonban a mai napig fel lehet jutni a Münnich-folyosónál magasabbra. E kis kuszójáratok cseppköfelszínén vízfolyás-nyomok vannak. A vizet a "Petőfi-kutja" gyűjti össze.
- 4./ A terem, melyet jórészt jelenleg kitölt a Libanon omladéka, teljesen sehoh sine elzárva a Münnich-folyosótól, sőt a terem hátsó falán lefejezett kis járat is található, mely visszafelé a Zsidótemplom irányába és lefelé látszik haladni.
- 5./ Végül a Münnich-utban táált vízzel időszakosan megtelítődő gödör, s párja, melyből a vízfolyás indul, a bontás során ez is kiderült: a baloldali fal alól érkezik, de mellette sem hajlik függőlegesbe a fal, ellenkezőleg, az a látszat, hogy itt is kulisszával állunk szemben, nem pedig a valóságos baloldali fallal. Ehhez hozzá kell tennünk: bizonyítottan vehető, hogy az a víz, mely az I.sz.gödörből tör fel, a fal tulsó oldalán, magasabbról ömlik le. Ez a mellékelt vázlatokról egyébként leolvasható. A gödör felső pereme ugyanis egy cseppködombban

helyezkedik el, /a fal mentén végig cseppkőhalom húzódik./ Pereme a folyosó talajánál jóval magasabban van, alja pedig /kb. 3 m mélységű/ annál alacsonyabban. A szifon, melyhez a bontás, mélyítés után eljutottunk, legalább öt méter mélységben van a gödör pereméhez képest, sőt beljebb további egy-másfél métert mélyül. Ebből a mélységből víz csak akkor törhet fel, ha nyomás alatt jut be a barlangfolyosóba, vagyis a vízszint a fal, /szifon/ tulsó oldalán valahol, legalább ilyen magasba emelkedik, mint az innenső oldalon, a tulfolyás szintjéig. Magának a gyűjtőgödörnek a képe, formái is nyomás alatt feltörő vízre utalnak.

Lentről, a Nehézut mélységéből, v. még mélyebbről az a víz nem törhet fel, mivel:

- 1./ A szintkülönbség több, mint 11 méter.
- 2./ Ahhoz, hogy itt a víznyomás a kiömlési pontig tudja emelni a vízszintet, ahhoz a Nehézutnak legalábbis szintéig meg kellene telnie és a járatban nyomás alatt haladnia.

Mivel a 2. pont feltételei sohasem fordulnak elő, a víznek letről való feljutása e helyen lehetetlenség.

II.

1967 ÉVBEN ELVÉGZETT KUTATÓMUNKÁK.

Feltárás.

Jelentésünk alapján, melyet 1966 évről adtunk, már adva voltak az 1967 évi konkrét feltáró munkák lehetőségei és sorrendje.

A vízfolyást követve jutottunk el a fal mentén igen jól rejtett gödörhöz. Mikor először láttuk, telve volt, ami természetes, hiszen a Láva folyosón folyt a víz. Mint már írtuk, a kiömlési szintjét többször ellenőriztük, az mindenkor egyforma magasságu volt. Megállapíthattuk tehát, hogy vízhozama szigorúan szabályos.

1967. április 4-én a gödört üresen találtuk. Ekkor oda leszálltunk. A gödör alján kis nyílást láttunk, melybe egy ököl belefér. Innen meglehetősen jó huzat áramlott a barlang felé. Akkor idő híján csupán néhány nagyobb kő kiemelését tudtuk megcsinálni, ez azonban már láthatóvá tette, hogy a fal fokozatosan aláhajlik és elérhető mély-

ségben valószínűleg vízszintesbe fordul. Ekkor már láttuk, hogy szifonnal, alighanem szivornyával állunk szemben.

Nyári expedíciónk alkalmával tudtunk ismét komolyabb munkát végezni. A két hét alatt eljutottunk odáig, hogy a mennyezet vízszintesbe fordult és a szifonjárat szűk, alacsony vízszintes folyosójába jutottunk. A szakasz méretei tulajdonképpen jóval nagyobbak voltak, azonban az agyagos, kavicsos feneket kb. 30-40 cm. többrétegű cseppkőkéreg borította, mely igen szivósnak bizonyult és felvására igen fárasztó, időigényes munka volt. Attól az időponttól kezdve, hogy a járatot részben kibontottuk, az -egyébként egyre erősödő és állandóan a Münnich ut felé tartó- huzat kellemetlenné, valóságos széllé fejlődött, a szűkületen fűtyülve haladt át és karbidlámpáinkat rendszeresen eloltotta. Végülis, már csak elemlámpa mellett volt lehetőség a bontásra.

A nyári tábor ideje alatt a cseppkőkéreg nem engedte meg, hogy továbbjussunk, azonban a szűkület végéig már nem sok hiányzott.

1967. november 7-én, a kettős ünnepen folytattuk a munkát. Itt 48 órai kemény munkával eljutottunk a szűkület végére, s egyik társunk, Nádházi Elek már át tudott bujni, Kovácsné pedig derékig beprézelte magát utána. Sajnos, a kő nem volt brömteli. Kb. 2-3 méterre lehetett belátni. A járat továbbra is szűknek látszik, úgy hogy itt még sok munkát kell végezni addig, amíg a szűk szakaszokon átvágjuk magunkat. Mindenesetre a huzat továbbra is arra buzdít, hogy munkánkat folytassuk. A kő alapján, ami elénk tárult, két lehetőség látszik a továbbjutásra, hogy melyik lesz célravezető, még nem tudjuk. További lehetőségként áll még előttünk, hogy a II.sz.gödört bontsuk ki. Itt eddig a kitöltés minősége visszatartott a bontástól.

A feltárt járat képét vázlatunkon bemutatjuk. Tekintettel arra, hogy reményünk van rá, miszerint a vízfolyás újbóli megindulása a tél folyamán némileg tisztázni fogja a helyzetet és biztosan megmutatja a haladási irányt, arról, hogy hol bontunk tovább, majd akkor döntünk. Mindenesetre az eddigi tapasztalatok alapján úgy látszik, hogy a két gödör között vízjárta összeköttetés van. Aból az irányból is jelentkezik a huzat, sőt lehetséges, hogy a másik, szűk kis járat is, némi kerülővel onnan jön. Ez megmagya-

rázná azt a jelenséget is, hogy a másik gödörnek nincs túlfolyása a Münnich ut felé. Ha ugyanis a két gödör között átfolyás van, úgy nyilván ez szolgál túlfolyó gyanánt is, azaz a másik gödör csak addig telitődik, míg víze át nem bukik a járaton az I.sz.gödör felé.

Mindenesetre a látottak igazolták azt a nézetünket, hogy a víz a fal tulsó oldalán magasabbról érkezik és a jelenleg ismeretlen járat, melyből ideérkezik, olyanszerű kapcsolatban áll a Münnich uttal, mint ez utóbbi a Nehézuttal, itt tehát a szintek lépcsőzetes jobbratolódásával és lejjebbhuzódásával állunk szemben. Ezért mondtuk már jelentésünkben az előzőek során, hogy a Münnich ut, mint szifonkerülő-ág, némileg különbözik társaitól.

A víznek, mely az említett ponton a Münnich-utba érkezik, vagy nincs nyílt víznyelője, vagy ha van, úgy az csupán akkor és annyiban szolgáltat ide vizet, ha más irányban nem tud elfolyni, azaz, ha az ismeretlen másik járatban elvezetett víz szintje ezt a pontot eléri, ahol errefelé átömölhet. Úgy véljük, itt analógia áll fenn a középső szint azon alsóberlangi nyelőjével, melyeken csak akkor és addig folyhat el víz, amikor a vízszint magassága odáig emelkedik. Jellemzőes példa erre a Minerva nyelő.

Mindenesetre, ha itt ilyen **természetű** vízfolyással találkozunk, akkor ez sokkal távolabbról is érkezhét, és ez esetleg magyarázatot ad a vízfolyás szeszélyességére, a helyi időjárási-, csapadék-viágo nyoktól való maglehető függetlenségére is. De magyarázatot adhat a víz tisztaságára és dus oldott-anyag tartalmára vonatkozóan is. Erre megnyugtató választ csak akkor kaphatunk, ha a járat folytatásába juthatunk.

III.

KÖZTÉR-MUNKA A BUDAKALÁSZI /208/ EZÜSTHEGYEN.

A területen is folytattuk az u.n. "Pince-barlang" feltárási munká-
t. Ahogy a bontással előrehaladtunk, az alacsony folyosóban egyre
nehézebb lett a munka. Végülis elhatároztuk, hogy tovább mélyítjük
a bontás keresztmetszetét, mert másképp a munka végképp elakad.
Körülbelül 80 cm-el mélyebbre ástunk tehát. Ebben a mélységben kb.
3-4 métert haladtunk előre, mikor a teljes bontási szelvény vastag-
ságát tekintve kb. 1,5 m mélységben, a vörös agyagból az ásó csont-
maradványokat hozott felszínre. Folytatásuk az agyagban jól látszik.
Ezek után a további bontással fel kellett hagynunk, nehogy további
leleteket bolygassunk meg, illetve, hogy a meglévőket eredeti hely-
zetükből ne mozdítsuk ki.

A bontást a nagy barlangban folytattuk tovább. Itt ismét körülbelül
3 méterrel bontottunk mélyebbre, a "Víznyelő"-járatban. Sajnos, itt
is ráakadtunk ugyanarra a rétegre, mely a Pince-barlangban a csontok-
kat zárta magába. Hogy elkerüljük azt, hogy kárt okoztunk esetleges
újabb leletekben, itt is felhagytunk a munkával, mindaddig, míg a
Nemzeti Múzeumhoz beszoigáltatott csontok ügyében nem döntenek, azaz
el nem dől: ásatás lesz-e, avagy tovább folytathatjuk a bontást.

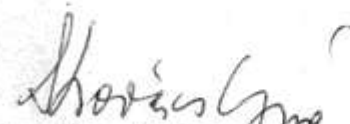
Ekkor határoztuk el, hogy az u.n. "Római-dombon" a beomlott forrás-
barlang feltárást kezdjük meg. Azonban úgy, mint 1966 telén, az őszi
mélyszántás nyomában és magán a dombon is, olyan mennyiségű kőesz-
közt, csontot és cseréptöredéket találtunk, hogy itt sem volt lehet-
séges esetleg komoly károk nélkül továbbáclgozni. A kőeszközöket u-
gyancsak elvittük a Nemzeti Múzeumba, ahol Vértes László ősrégész
közlése alapján Kovács Tibor régésznek adtuk azt át. Ezideig értesi-
tést még nem kaptunk, így erről részletesebb beszámolót adni nem
tudunk.

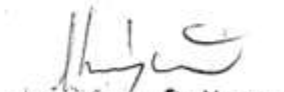
Mindenesetre -arra való tekintettel, hogy ennyi ősemberi lelet ke-
rült napvilágra, valamint azért, mert a községi tanács tervei alap-
ján a barlang és a környék leleteit veszélyeztetve láttuk, nemkülön-

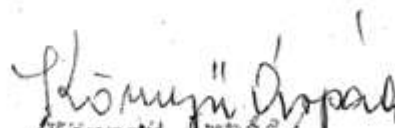
en magának a barlangnak épségét is, kértük az Országos Természet-
védelmi Hivataltól, hogy a rendeletek alapján a terület védettségé-
ről határozatot hozzon, illetve a védettségről a Községi Tanács VB-t
értesítse. Ez meg is történt, december hó folyamán megkaptuk az érte-
sítést mi is, és az illetékes szervek is. Ezért ezton is köszö-
net mondunk az Országos Természetvédelmi Hivatalnak a gyors intéz-
kedésért.

Rávolábi terveinkről és a jövő évi kutatómunkáról munkatervünkben
számolunk be.

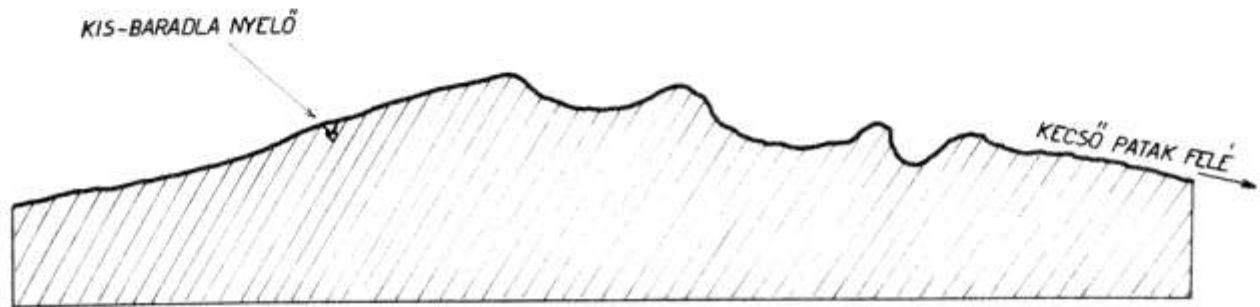
Budakalász, 1968. január 4.

Kovács György
kutatóvezető

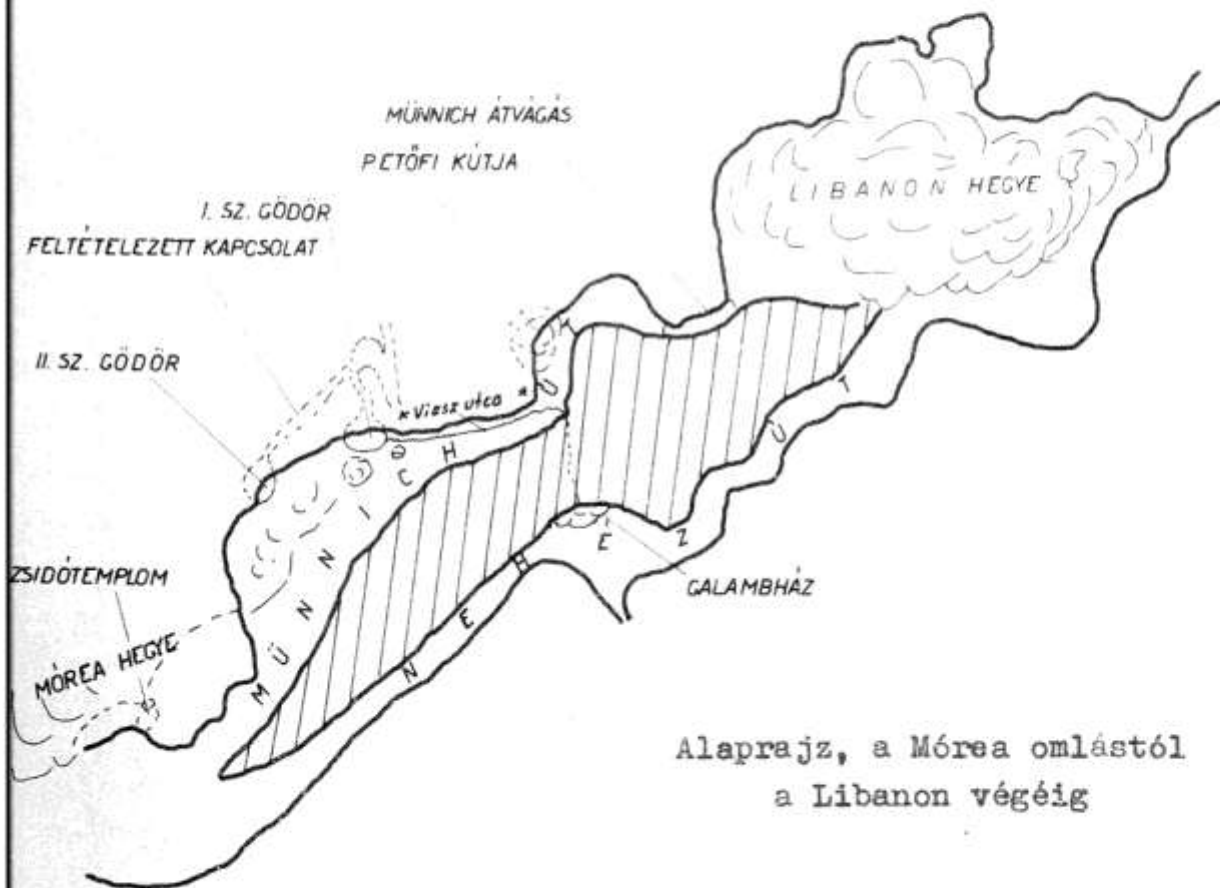

Kovács György/
kut. vez. h.

Könyvi Árpád/
csopartvezető

VÁZLATOK

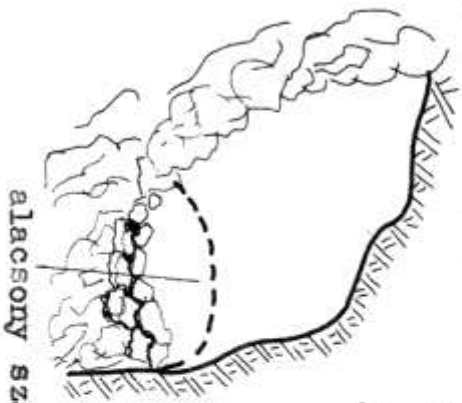

Hosszmetszet a Baradla-völgy töbrös szakaszáról

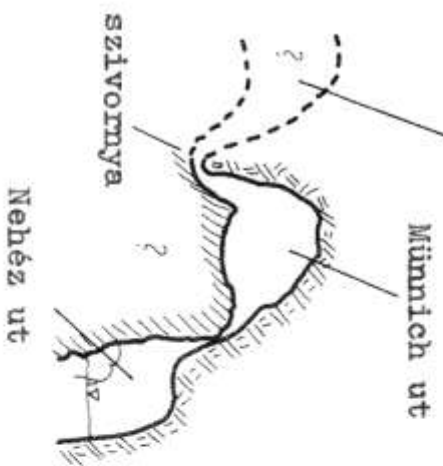
Alaprajz, a Móra omlástól
a Libanon végéig

A Nehéz ut keresztmetszete
a Hóreb hegyénél

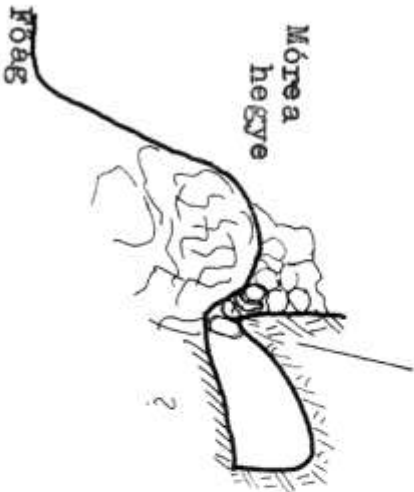
/:A térképeken a Hóreb hegyét tévesen távolabb jelölik. A valóságban a Nehéz ut alacsony szakaszának a végén van.:/

feltételezett barlangszakasz

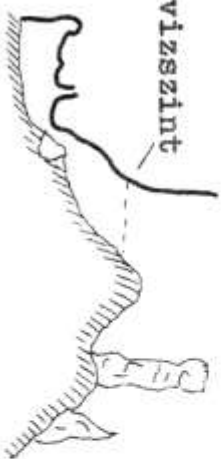
Keresztmetszet azon a ponton, ahol a víz a Nehéz utba ömlik

kulissza

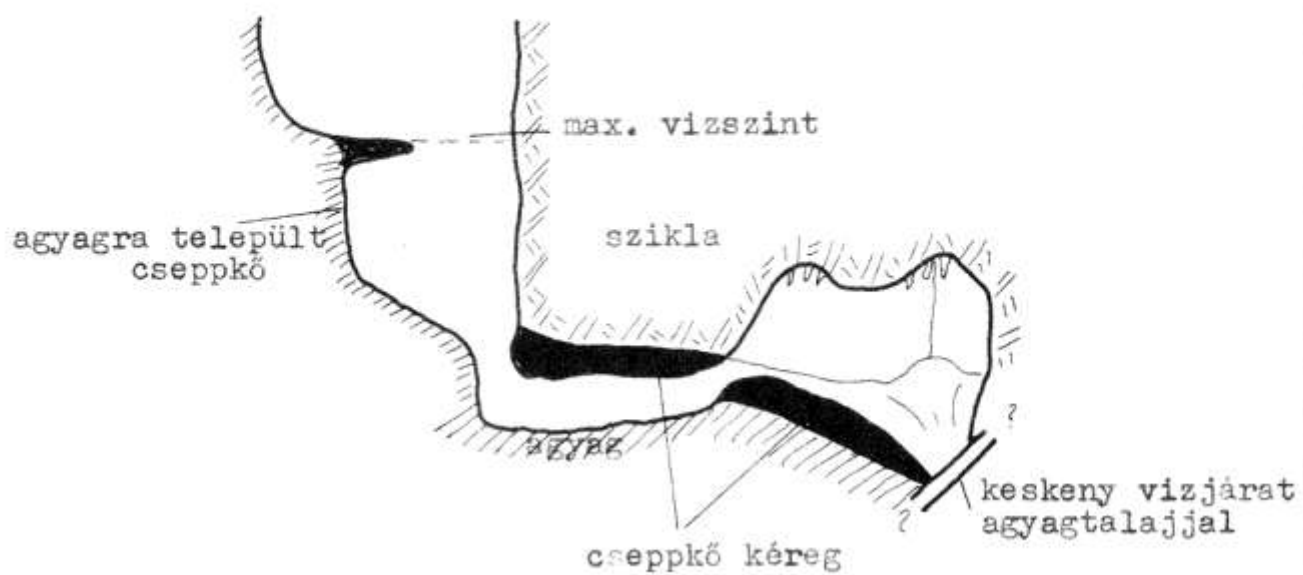
Móraa omlás a kulissza által lezárt folyosó-szakasszal /keresztmetszet/

max.vízszint

A II. sz. vízcsatorna keresztmetszete

Az I. sz. gödör hosszmeteszete